

SZÁNTÓ

ELŐFIZETÉSI ÁRA

A kiadóhivatalban átvéve.
 Egész évre ..... 16 k.
 Negyedévre ..... 4 "
 Helyben hához hordva.
 Egész évre ..... 20 kor.
 Negyedévre ..... 5 "
 Vidékre postán szállítva.
 Egész évre ..... 24 kor.
 Negyedévre ..... 6 "
 Egyes szám ára 8 fillér.

Politikai
napilap

Megjelenik minden nap, kivéve a
 ünnepi napok kivételével.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
 Nagyvárad, Szilágyi Dezső-u. 6.

A szerkesztőség kéziratok vissza-
 adására vagy megőrzésére nem
 vállal közzétételt.

Előfizetések és hirdetések a kiadó-
 hivatalhoz intézendők.

XX. évfolyam 217. szám.

Nagyvárad. Szombat 1914 Szeptember 19.

Csatában a férfiak, de itthen az asszonyok.

Magyar hölgynek születél
 Áldd érte sorsodat
 Magyar hölgynek születni
 Nagy és szép gondolat.

A háboru semmiesetre sem jelentheti a társadalmi és gazdasági élet teljes megbénulását. Igaz ugyan, hogy a nemzet színe virága a csatamezőn oly viszonyok között van, ahol az életet a haláltól csupán egy hajszálkeskenységű távolság választja el s így akárhány gyönyörűen felépített családi életnek oszlopa vagy társadalmi tevékenységének mozgó ereje pillanatok alatt megsemmisülhet; de vajjon ez azt jelenti-e, hogy az oszlop kidőlésével, a mozgóerejű megszüntével vége van mindennek. Azt jelenti-e, hogy a családfő elesésével pusztuljon ki a család is, pusztuljon el a békes idők minden munkája? Nem. Ma napság sem a családok, sem a társadalmi szervezetek létét nem alapoztuk egyetlen oszlopra, a családfő mellett ott van mint erős tartó oszlop a szerető hitves, ott vannak a serdülő gyermekek, sőt értékes munkájukkal mindig számba jönnek az aggok is.

Egy bonyolult szervezet a család, épügy a társadalom, amelynek minden része minden gátló körülmény dacára is kell, hogy folytassa működését, mert hisz az az erő, ami mozgásba tartja ezt a szervezetet az a kötelesség teljesítés. S olyan rendkívüli alkalomnak, mint a háboru, a kötelesség teljesítés, a kötelesség tudást nemhogy lajkasztani, de inkább sokszoroznia kell.

A háboru termeli a Cornéliákat, a Graehusok anyját, azokat a mi történelmünk által is büszkén emlegetett erős lelkű és vasakaratu asszonyokat, akik megsütvén a harcoló férfiak számára a kenyeret, ágyba fekvének és megszülték gyermeküket. Mekkora szívósság, mekkora edzettség kell ehhez.

A mai finomultabb korszakban már nem várunk a képzelő erő világitásában is szokatlan teljesítést a mi asszonyainktól, de mégis sokat várunk. És hál' Istennek a kötelesség teljesítésben a magyar nőnek nem is igen aked párja. Ezernyi és ezernyi példáját tudjuk felsorolni annak, hogy amint az itthonmaradott asszonyok vagy serdülő hajadonok büszkék lehetnek az ő vitéz férjükre vagy jegyesükre épp úgy a harcoló férfiak is büszkék lehetnek a magyar nőkre. A háztartás megsokasodott gondjai csak vajmi keveset nyugoztek le asszonyainkból, nem hiányzik ma széles e hazában sehol a nőknél az oly annyira szokatlan erős szív és erős kéz.

Halljuk mindenünnen, hogy az eltávozott férfiak munkakörét mily pontosan betöltik az asszonyok, az igába fogott szántogató ökor ma épp úgy hallgat az asszony szavára, mint nemrég a férfiera. És az ekevas sem szánt sekélyebben, ha az asszony áll az eke szarvánál.

Hát ha még a háborus jótekonyság arany betűs jegyzékét olvasuk? A gyöngéknék hitt nők ezrei, akik egy tüszurás okozta seb látára elájultak, ma véres, roncsolt férfisebeket kötöznek. A gyémántgyűrűs nagyasszony, akinek két szakácsné leste parancsait, ma táp-

láló ebédet főz a fárasztó küzdelmekben elesigázott harcosoknak. Valóban mélységesen megnyilatkozott a magyar asszonyok szíve s feltárta dus kincseit: az önzetlen részvét az áldozatkész hazaszeretet gyönyörű virágait.

Ezt a munkát folytatni kell. Ha valamikor, ugy most mutassák meg a magyar nők, hogy valóban részesei és számottevő tényezői a társadalmi és gazdasági munkának. Nincs szükség arra, hogy Amazon csapatokat létesítsünk, a magyar asszonyok csatateré most talán jóval nagyobb, mint az, ahol a harcosok üzik az ellenséget. Jóval nagyobb és küzdelmesebb is, mert hiszen kell-e nagyobb lelkierő, mint omló könnyeket felszárítani, amikor magunk is könnyezünk? A léleknek milyen nagy küzdelmébe kerülhet sebeket gyógyítani akkor, amikor mi is sebektől vérzünk? Mi azonban bizva bizunk a magyar nőknél, bizunk mert eddigelé még nem csatlakoztunk. És ha a megpróbáltatások a mostaninál is nagyobb erővel szakadnak ránk, akkor hisszük, hogy a magyar asszonyok már is acélozott testi és lelki ereje még szívósabbá még keményebbé fog válni. Így számíthatunk csak minden tekintetben győzelmes hadjáratra.

Olaszország és Albánia.

Budapest, szept. 18. (Tud. cenz. táv.)
 Rómából táviratozzák: Félhivatalosan megcáfolják azt a külföldi újsághiresztelést, hogy Olaszország Valonát megakarja szállni. Olaszország sem partra nem szállított még csapatokat Valonában, sem ilyen szándékkal nem foglalkozik.

Főraktár:
Nagy-Várad
 Kosuth Lajos-u.
FEKETE SAS
 épületben.

Turul-cipő

Elsőrangú, elegáns és jutányos.

Főraktár:
Nagy-Várad
 Kosuth Lajos-u.
FEKETE SAS
 épületben.

A világháború.

A német centrum előre nyomul.

Berlin, szeptember 18. A nagyvezérkar közli: **Az Oise és a Maas közötti csatában még mindig nincs meg a végső döntés. Bizonyos jelek mégis arra vallanak, hogy az ellenség ellenálló ereje benujni kezd. A szélső német jobbszárnyon nagy bravurral megkísérelt francia áttörés a németek minden különösebb erőfeszítése nélkül végül önmagától összeomlott. A német hadsereg középső része lassan, de biztosan tért hódít. A Maas jobbpartján az ellenségnek Verdunból megkísérelt kirohanását könnyű szerrel visszavetettük.** (A miniszterelnökség sajtóosztályától).

Felrobbantott sebesültszállító vonat.

Budapest szept. 18. A Magyar Távirati Irodának jelentik Párisból: Sally sur Marneban a hid telrobbantásakor a sebesülteket szállító vonat a Marne folyóba zuhant. A sebesültek legnagyobb részét megmentették.

A kétségbeesés hangja Franciaországból.

Szemrehányás Oroszországnak.

Róma, szeptember 18. A Liberté szeptember 12-én este megjelent 13 iki számában vezércikkben a hármastantán azzal a megegyezéssel foglalkozik, mely szerint az ántánt államai csak együttes békét köthetnek. Szokatlan új hang esendül meg a radikális párt lapjában, mely a kormány

Öngyilkos hadifogoly tábornok.

Budapest, szeptember 18. (Tudósítónk cenz. távirata). Genfből táviratozzák: Bordeauxi jelentések szerint Fries német tábornok, aki sebesülten francia fogságba esett, bánatában megölte magát.

Az albán fejedelem Németországban.

Budapest, szeptember 18. Wied Vilmos albán fejedelem Zürichbe érkezett. Münchenbe utazik tovább.

A belga király és a szerb trónörökös kitüntetése.

Budapest, szept. 18. A Magyar Távirati Irodának jelentik Szentpétervárról: Miklós, a minden oroszok cárja a belgák királyát és Sándor szerb trónörökösét az orosz Szent György-rend lovagjaivá nevezte ki hősi (?) viselkedésük elismeréseképpen.

Német bombák Páris fölött.

Budapest, szept. 18. (Cenz. táv.) A Frankfurter Zeitung jelenti: **Tegnap ismét három német aviatikus bombát dobott le Párisba. A bombázás nagy pánikot keltett.**

rá magát az agresszív lépésre, hogy szövetségesi szövetségi kötelezettségeiknek teljes mértékben eleget tesznek. Oroszország szövetségesi kötelezettsége teljesítésétől legalább is időben eltért, akkor, amikor Szerbia érdekében — hogy onnét elvonja a fenyegető osztrák erőket — hadseregének túlnyomó nagy részét Ausztria és Magyarországra vetette. **Oroszország fajrokonai megmentése szempontjának vetette alá Franciaország létét.** Amennyiben a leggyorsabban nem lép föl a szövetségi szerződéshez hiven a német birodalom ellen, a szövetségi szerződést megszegettnek kell tekintenünk! Halálos bűn, hogy ilyen viszonyok között a kormány a közös békekötésben állapodott meg Anglia befolyása alatt. Ezzel elzárta a francia nép elől a tisztességes visszavonulás lehetőségének útját, ugyanakkor, amikor Oroszország és Anglia is inkább ígéretekkel, mint tényekkel tettek eleget szövetségi kötelezettségeiknek. Bár Franciaország érdekeire hivatkozva közbeléptek lapunknál, hogy mondjunk le a kormány határozatára vonatkozó kétségeink körvonalozásáról, nem tehetjük meg, mert nem kétségeink vannak, hanem oly súlyos tények szorítanak állásfoglalásra, amelyek egész Franciaország jövődó sorsára szomorú hatással lehetnek (Pol. Hir.)

A német-francia döntő harc.

Berlin, szeptember 18. A Páris körül folyó csatáról a következő jelentések érkeztek:

A Nieuve Rotterdamsche Courant jelenti Párisból, hogy a franciák és németek közt nagyon heves harcok folynak és hogy a németek erősen támadnak.

A Lokalanzeigernek jelentik Párisból: A Temps a német hadvezetőség működését méltatja, elismeri a német csapatok gyors és hézagmentes fölállítását és kiemeli különösen, hogy milyen nehéz volt a sziklás vidéken való visszavonulás.

A Matin bejelenti, hogy a francia sereget Párisból megfogják erősíteni.

Párisi lap szövetségesek ellen

Róma, szept. 18. **A párisi „Liberte” a francia radikális többségi párt szócsöve élehangon kezdi tá-**

A SEBESÜLT VÁGYA.

Sebesült katona álldogál az uton,
Arca bepólyálva, karja felkötözve.
A bámész néptömeg körös-körül állja,
S oly sok bolondságot kérdez tőle össze.

A sebesült csak néz, alig szól egy szót is,
Szomorú szemével a távolba bámul,
Néha sóhajtás tör elő a kebeléből,
A teste megrepeg, az arca megrándul . . .

Kérdegetik tőle: — Mi a baja? Szóljon!
A sebei fáznak? Új kötés kell rája?
A sebesült csak néz, lehorgaszta fejét,
Hiába kérdezik, meg se moccan szája.

— Talán a családja miatt buslakodik?
Ne féljen, meggyógyul! vigasztalják többen.
A sebesült vitéz csak a távolba néz,
Szeméből kezére egy fájó könny csöppen . . .
Miért hull a könnye? Vagy bizony attól fél,
Hogy vissza kell menni nemsoká a harcba?
Megdöbben a vitéz, felkapja a fejét,
Kigyullad a szeme, kipirul az arca . . .

Hah, tán azt gondolják, hogy én gyáva
[vagyok,
Azért szomorkodom, azért fáj a lelkem?
A magyar vitéz még soh' sem félt a
[harctól . . .
Eh, hát bizony én sem amiatt kesergetem!

Nagyobb az én bajom, épp azért búsulok,
Mert az arcom lúzban, a kezem ellőve;
El kellett hagynom a dicsőséges harcot,
Nem mehetek többet előre, — előre! . . .

Oh, csak gyógyulnék meg, lehetnék ott újból,
Harsanna fülemben a riadó hangja,
Puskaropogás közt rohannék előre . . .

Oh, engedd, oh, add meg seregeknek Atyja!
Frater József.

HINDENBURG TÁBORÁBÓL.

— Táborig levél. —

Legendák kélnek szárnyra Hindenburg tábornok pompás seregéről. A berlini lapokban hosszú cikkek jelennek meg az ősz hadvezér multjáról, az első német francia háboruban való részvételéről és a mostani háboruban való szerepléséről. Rendkívül érdekes az a cikk, amelyet a táborból írt egy porosz hadnagy a Berliner Tageblatt számára. Ebből a cikkből eleven színekkel domborodik ki, hogyan működik Hindenburg tábornok hősi serege.

A dolog így történt — írja a hadnagy. Hedtestünk teljesen körülfogta az oroszokat, akik se jobbra, se balra, se előre, se hátra nem menekülhettek. Hadtestünk erőszakolt meneteléssel haladt dél felé, apró csatározások között egészen Neidenburgig, hogy az oroszok útját elvágja a hazájukba való visszatérés lehetőségétől. Menetelés közben,

álva aludtunk és késő éjjel érkezünk Neidenburgba. A várost teljesen rommá lőtték, minden ház leégett, kifosztott. Rettegetes kép.

Neidenburgban napokon át tanyáztak az oroszok, a sereg parancsnokát el is fogtuk. Kora reggel tovább mentünk Willenbergbe. Tüzérségünk naphosszat lődözte az ellenséget minden oldalról, mi azonban rohamot intéztünk ellene. Hajnalhasadáskor tovább mentünk. Puchalowenben az oroszok déli irányban át akartak törni a határon, gránátosaink azonban még éjjel visszaverték őket, súlyos veszteségeket okozva nekik. Első zászlóaljunk öt óra tájban érkezett a gránátosok segítségére. Mint először egy őrmesterrel és néhány közemberrrel több száz méternyire a zászlóalj előtt haladtam. A kezemen felhuzott ravasszal pisztoly. Balról hirtelen orosz lovasok tüntek fel. Lövésünk találnak, néhány orosz lefordul a lóról. A többi odajön hozzánk és kegyelmet kér. Seregünk most rajvonalba fejlődött: 2—300 méternyire tőlünk álltak az oroszok. Megszólaltak a gépfegyverek, a golyók élesen sivitottak, amint fejünk fölött elröpültek. Századomból egy ember elesett, három megsebesült. Az egyiknek fejsebe volt, de vigan mondta:

— Én sohsem veszttem el a kedvemet, hadnagy ur.

Miután egy ideig fektünkben tüzeltünk, talpraugrottunk, rohamot intéztünk: az orosz futott. Nagy zsákmányt eredményezett a harc: orosz munició, gépfegyverek, lovak és több ezer fogoly került kezünkbe.

madni Anglia és Oroszország machinációját. (A miniszterelnökség sajtóosztályától.)

A cár gratulál Poincarénak.

Budapest, szept. 18. (Saj. tud. cenz. táv.) Kopenhágából jelentik: A francia hivatalos jelentések a marnai esetről óva intenek az optimizmustól. Mindazáltal Poincare francia köztársasági elnök és a cár gratuláltak egymásnak.

Agyuink a franciák ellen.

Budapest, szept. 18. (Tud. cenz. távirata.) A N. W. Tagblatt nyugati haditudósítója leírja az osztrák-magyar motor mozsár ütegek működését Maubeuge bombázásánál. Tüzérségünk bevette a Roque térközművet és a De Boussois erődöt s számos francia üteget elnémitott.

Német proklamáció a lengyelekhez.

Berlin, szept. 18. Morgen tábornok proklamációt intéz a lengyel néphez, amelyben Lomsa és Warsó kormányzásának lakóival közli, hogy az orosz Narew-hadsereg megsemmisült, az osztrák-magyar hadsereg Visztulán inneni része pedig Galicia felől győzelmesen közeledik az Orosz-Lengyelországban előnyomuló német haderő felé. Hindenburg hadseregének egyik hadtestével elővédként jön és baráti jobbot nyújt a lengyelek felé. Felkérésre buzdítja őket politikai és vallásszabadságuk kivívása érdekében. Hatalmas és kegyelmes császárijának akarataként hirdeti ezt és elvárja a lengyelek lovagias gondolkodásától, hogy bennünket, mint szövetségeseiket barátságosan fogadják. (Miniszterelnökség sajtóosztályától.)

Tovább vonultunk Reuschwerder felé. Balról fehér kendővel integettek felénk az oroszok. Egy csapat hatalmas fehér zászlóval közeledett felénk, mi is elejbük mentünk ugyanilyen zászlóval. Az oroszok megadták magukat. Egy puskalövés nélkül két hadtest. Az orosz főparancsnoknak utasítania kellett embereit, dobják el a fegyvereket, különben tüzelni kezdenek agyuink. Huszezer foglyunk volt összesen, köztük egy vezénylő tábornok és más magasrangú tiszt. Foglyul ejtettünk egy orosz tábori lelkészt is: olyan volt, mint Tolsztoj. A másik tábornok öngyilkos lett. A zsákmányolt lovakkal nagy vásárt rendeztünk, én is kaptam az alólam kilótt pejszárpám helyett egy gyönyörű almásszürkét, teljes tisztifelszereléssel.

Jött az éjszaka, lövésre készen hevertünk Reuschwerderben. A kapitánnyal egy kertben, fa alá hintett szalmán. Egész éjjel dörögtek az agyuk: az oroszok már megint bombázták Neidenburgot, de csakhamar végképpen kiverjük őket.

Ez a győzelmi napunk augusztus 30-án, vasárnap volt. Hétfőn, 31-én a zászlóaljjal az erdőbe vágattunk és orosz szekereken, orosz lovakkal fegyvereket, tábori székeket, asztalokat, irattáskákat, térképeket, bőröndöket vittünk át táborunkba. Roppant sok municiót zsákmányoltunk, gépfegyvereket, fényszórókat, telefonfelszereléseket, tábori konyhákat és felhajtottunk még néhány száz lovat, amelyek szanaszéljével száguldottak az erdőben, egyidejűleg pedig lelőttük a megsebesült lovakat, hogy ne szenvedjenek a szegény párák. Nagyon sok ló besüppedt nyakig a fe-

Orosz tábornok német haditörvénytörés előtt.

Budapest, szept. 18. (Tud. cenz. táv.) Berlinből jelentik a Magyar Távirati Irodának: Martuffi orosz tábornokot, a 15-ik orosz hadtest parancsnokát, aki megparancsolta, hogy csapatai Kelet Poroszországban a falvakat fegygyjtsák és a nem barcoló nép fiait is agyonlőjék, megkötözve Halleba vitték. Itt haditörvénytörés elő fogják állítani.

Kicséréljük a foglyokat.

Bécs, szept. 18. A Frendenblatt arról értesül, hogy Angolország, Franciaország és Oroszország az északamerikai Egyesült-Államok közvetítésére a monarchiával kicsérélik a foglyulisztákat. (A min. eln. sajtóosztályától.)

Elfogott orosz kém.

Budapest, szept. 18. (Cenz. távirat.) Krakóból táviratozzák: Tegnap a Bizanc-kávéházban letartóztattak egy osztrák-magyar tisztnek öltözött orosz kémeket

Szerb támadás orosz parancsra.

Bécs, szept. 18. A Neue Wiener Tagblatt megállapítja, hogy a szerbek délvideki betörése az orosz vezérkar parancsára történt és ez is elárulja, mennyire tájékozatlanok az oroszok haderőnk erőarányainak elosztását illetően. A szerb betöréssel szemben fellépő offenzívánk után minden további szerbbetörés kizártnak tekintendő. (A miniszterelnökség sajtóosztályától.)

A Karagyorgyevits-dinasztia bukása.

Budapest, szeptember 18. A Südslavische Korrespondens abszolnt hi-

neketlen mecsarakba: ezeket is le kellett löni. Az oroszok hadifelszerelése a legteljesebb összevisszaságban volt. Meglátszott, micsoda fejletlenség tört ki, mikor derék tüzérségünk megkezdte a tüzelést. Kerekeivel égnék álló szekerek, lovak és katonák holttesteinek tömege hevert a réten és az erdőben, amerre csak tekintettünk.

Tovább vonultunk zászlóaljként Gilgenburg felé. Mindegyik zászlóalj ötezer orosz foglyot hajtott maga előtt. Szeptember elsején Lissackenbe értünk, ahol egy réten éjjeleztünk. Gyönyörű szeptemberi reggel virradt ránk: Sedan napja. Az oroszokat mindnyájan sajnáltuk. Ot nap óta nem ettek szegények semmit, csak ha találtak valamit a mezőkön. Huszezer szerencsétlen ember! Éjjel mint megannyi földgöngy, összegubbaszkodva heverték egymás mellett, sok sebesült volt köztük, nagy részük mezitláb, sapka és kabát nélkül és üres gyomorral. Reggel tovább vonultunk. Usdauba, ahová ma délelőtt érkezünk. Itt végre enni kaptak az oroszok is. Utközben burgonyát szedtek, nyersen ették. Most borsó levest kaptak. Sok orosz paraszt van a foglyok között, civilek, betegek és gyengék, ezek fuvarosok voltak.

Usdau is romokban hever. Üszkös falak merednek az égnek. Borzasztó látvány. A jegyző szobájában ülök, ott írom e sorokat. A házban és a postahivatalban mindent összevisszaságban az oroszok. Kitekintek az ablakon: leirhatatlan nyomor tárul szemem elé. Aki nem látja, el sem tudja képzelni.

teles beszélgetést közli egy Nisből Szalontikbe érkezett kiváló államférfival, aki elmondta, hogy Szerbiában tisztán látják a Karagyorgyevics dinasztia monarchia ellenes politikájának gyászos következményét és hogy Péter királynak nem marad más választása, mint hogy egész családjával és tanácsadóival elhagyja Szerbiát. Franciaország katonáinak összecsalásával Oroszország Szerbiát magával rántja a romlásba. (A miniszterelnökség sajtóosztályától.)

A bolgárok a szerbek ellen.

Budapest, szept. 18. A M. T. I.-nak jelentik Szófiából:

Szófiái lapjelentések szerint a helyzet Macedóniában napról napra fenyegetőbb a szerbek irtási politikája a bolgárok általános mérsárlásával fenyeget. Számos bolgár Köprülü és Radovista környékéről a legborzasztóbb kínzásoknak vannak alávetve. A parasztoknak tilos falvaikat elhagyni. Minden este házkutatást tartanak és így állapítják meg, hogy otthon vannak-e a falubeliek. Aki eltávozik a faluból, azt kegyetlenül megbüntetik. A Narodni Prava, a bolgár miniszterelnök lapja, feltűnést keltő cikket közöl a macedóniai szerb uralomról. A cikk követeli az erőszakos uralom megszüntetését, mert különben a háborus veszedelem a Balkánt is lángbaborítja.

Az államsegélyek kiosztása.

Kik jelentkezzenek a dijkönyvecskékért.

Nagyvárad város polgármesteri hivatala már három nap óta osztja ki a háboruba vonult katonák családjainak a már megállapított állandó állami segélyről szóló könyvecskéket. Ezeknek a könyvecskéknek alapján kapják ki az illetők havonként a részükre járó államsegélyt.

A polgármesteri hivatalnak erős munkája van, mert a szegény családok egész tömege várja, hogy pénzhez jusson, mert igen sok családnak még a legszükségesebb élelmiszere sincs meg.

A könyvecskék kiosztását a polgármesteri hivatal turnusokra osztotta, olyan számban, amint a könyvecskékkel elkészülnek. Ma, szombatra a következőket hívja fel jelentkezésre a polgármester:

Hirdetmény! Felhívom Vas Gyuláné, Bránhof Józsefné, Tóth Sándorné Szent Anna utca 34, Máté Béláné, Mánya Jánosné, Rombosán Gyuláné, özv. Milák Antalné, Bóné Lajosné, Barta Sándorné Széles-utca 42, Csordás Jánosné, Szlop Fülöpné, Gál Imréné Bölcse-utca 3, Főris Árpádné, Bauer Ernesztin, Grünwald Mihályné, Hamburg Salamonné, Székely Jenőné, Antalfi Sándorné, Erdélyi Józsefné Csengeri-utca 9, özv. Irimiás Gáborné, Mille Imréné, Sipos Zsigmondné, Vékony Bálintné, Németi Józsefné, Polgári Lászlóné, Görbe Lajosné, Karácsony Dáriusné, Dózsa Györgyné, Budai Lászlóné, özv. Popovits Jánosné, Zboray Józsefné, Zboray Imréné, Arany Károlyné, Szilágyi Sándorné Szent János-utca 12, Papp Sándorné Halász-utca 18, Lukács Istvánné, Makranczi Andrásné, Deutsch Jenőné, Ekstein Odonné, Oláh Sándorné Törkölymértvölgy Zsurkucz Demeterné, Gál Sándorné, Utasi Gusztávné, Szele Dánielné, Keller Györgyné, Mezei Dezsőné, Reginás Tógyerné, Fried Rudolfné, Altmann Józsefné, Végső Antalné, Neuschiller Ignácné, Nagy Imréné Kolozsvári utca 120, Gajdó Sándorné, Kulcsár Lajosné, Róf Józsefné, Fazekas Imréné, Balla

Ferenecné, Gyulai Lászlóné, Erdélyi Imréné, Csegődi Róza, Papp Józsefné Fecske-u. 5, Simon Józsefné, Ujfalusi Lászlóné, Cséki Kálmánné, Fehér Józsefné, Rózner Józsefné, Lakatos Gyuláné Bethlen-u. 13, Kovács Lajosné Jókai-u. 26, Dull Lajosné, Grünstein Henrikné, Bálint Mihályné, Pusztai Istvánné, Köhn Sándorné, Goldsléger Manóné, Zémányi Jánosné, Onucz Jánosné, Köhn Sándorné, özv. Mihelfi Farkasné, Hajdu Sándorné, Poresin Lajosné, Teles Frigyesné, Tuxsa Gyuláné, Papp Antalné Kaszárnya-u. 4, Pál Istvánné, Lóvi Dávidné, Mayer Lajosné, Dajka Józsefné, Blum Jakabné, Csernyán Lajosné, Oszterbaum Hermanné, Hacki Salamonné, özvegy Török Sándorné, Lamanes Sándorné, Tóth Józsefné Varju-utca 39., Mrázik Józsefné, Gyelén Péterné, Burcán Jánosné, Szabó Jánosné Ovoda-utca 13., Ragula Istvánné, Nyilas Istvánné, Nagy Vincéné, Bárány Jánosné, Fáber Emánuelné, Franster Jánosné, özv. Fodré Józsefné, Imre Istvánné, Gering Frigyesné, Mulai Jánosné, Bureczán Györgyné, Márkus Jánosné, Jámor Lajosné, Szecsei Jánosné, Priff Sándorné, Stiegelmayer Józsefné, özv. Darvasi Sándorné, Török Józsefné, Kraj Györgyné, Nyizsnyánszky Béláné, Klein Mórné Beöthy-utca 16., özv. Galina Lajosné, Meskó Kálmánné, Meisz Henrikné, Rósenberg Jenőné, Juhász Andrásné, Czirbán Prakupné, Vukics Miklósné, Maár Dénesné, Fekete Józsefné Szacsavay-utca 60, Schwartz Pinkászné, Hanzlovics Róza, Mező Sándorné, Kovács Józsefné, Belme Mihály, Pelle Józsefné, Kóti Katalin, Szajkó Istvánné, Német Elekné, Burs Jánosné, Gyarmati Józsefné Brágya Miklósné, Budai Tiborné, Létai Józsefné, Trippon Lászlóné, özv. Ardeleán Trajáné, Erdősi Jánosné, Horváth Árpádné, Biatóczky Györgyné, Skavinszky Andrásné, Hollandi Józsefné, Látá Jánosné, Székely Árminné, Gajzku Péterné, Galambóczi Mihályné, Furmann Dezsőné, Steiner Benjámin, Balogh Sándorné, Jenni Albertné, Vorzsik Gyuláné, Nagy Istvánné Vízvezeték-u. 24, Urnyi Béláné, Brekner Sámuelné, Szabó Györgyné Füzes-u. 33, Nagy Gáborné Rákóczi-ut 15, Szurla Józsefné, Fekete Istvánné, id. Ábrahám Péter, Grünfeld (Grünvald) Ignác Bátor-u. 9, Onyicza Péterné, Menning Sándorné, Farkas Ferenecné, Zsiló Péterné, Kovács János Gilányi-u. 21, Rácz Mártonné, Harmati Gábor, Szakácsi Sándorné, Tarsoly Jánosné Közép u. 31, Nagy Károlyné Erzsébet-u. 16, Kovács Antalné Közép-u. 39, Vég Dezsőné, Jerkán Antalné, Demeter Jánosné nagyváradi lakosokat, hogy államsegély könyvecskék átvétele végett ma, azaz szombaton d. e. 9 órától d. u. 5 óráig jelentkezzenek.

Nagyvárad, 1914. szept. 18.

Rimler Károly,
polgármester.

APRÓSÁGOK.

*

A nyugvóállomás étkezéjében a sebesültek jóízűen fogyasztják a párolgó gulyást. Egyik hallgat, másik beszél evésközben, más szóval vegyesen vannak magyarok és románok. Ebéd közben szó esik erről is, arról is, hogy ezek itt magyarok, azok a románok. Az egyik román legény aztán, akinek a ballábába repült egy srappnelliszilánk, beleszólt a diskurzusba:

— Ne beszéljete már, nincsen most külön román. Mind, akik Ferenec Jóska katonái vagyunk, testvérek vagyunk.

A legények elhallgatnak, érzik, hogy igaza van a sebzett lábú bajtársnak. Az étkezőben felügyelő hadnagyot is kellemesen érinti ez a megható hűségnyilatkozat s megveregeti a baka vállát:

— Derék ember vagy fiam, te sem ijednél meg egy-két tucat muszkától.

*

Tegnap megint érkeztek sebesültek s a sebesültek között egy kocsi orosz fogoly is. Sebesült is van köztük egy-kettő, akiket aztán berezetnek a kötözőhelyre. Az egyik szép szál legény büszkén lépeget, azt hinné az ember, kutyabaja.

— Magának mi baja? kérdi tőle oroszul egy kispap.

Felelni azonban nem felel a muszka, hanem jelekkel megmagyarázza, hogy leesett a lóról s elharrapta a nyelvét. Erre aztán meg is születik a késő jó tanács, hogy máskor ne tátsa el a száját.

*

A főgimnáziumban fekvő sebesültek részére Esztár község 150 párnát küldött. Esztári leányzók csinálták s nem is sajnálták nagy otromba betűkkel kivarni, hogy honnan is származott az a párna. Egyik másik még a nacionálját is ráírta, persze a maga módja szerint.

De legérdekesebb volt az a kispárna, melyen ez a versike volt olvasható:

Aki sebesülten e párnán aluszik,
Azért egy esztári leány imádkozik.
Gyógyítsd meg Istenem a magyar katonát,
Hogy így megvéddessen bennünket s a hazát.

Primitívnek bizony igen primitív ez a kis versike, de annak bebizonyítására, hogy vannak még lelkes honleányok, — éppen jó.

*

A mai puskaporos világban mindenkit gyötör a kíváncsiság, hogy milyen a seregeink állása odafönn a csatatéren. Mihelyt megjelenik egy-egy térkép a kirkatokban, mint a méhraj lepik el előtte a járdát a kíváncsiak. A „Tiszántúl“ térképeiben is nagy sokadalom gyönyörködik, mert hát azokon a hadak állása a legpontosabban van feltüntetve.

Tegnap a többek között egy urasági kocsis is ott bálmalgatótt, s nagy hűmmögve megcsóválta a fejét.

— Hát maga mi a csudának merasztgeti úgy a szemét — kérdezi tőle egy másik atyafi.

— Már hogyne csodálkoznám, mikor látom, hogy milyen sok ember horcol ott fönn a csatatéren, úgy nyüzsögnek, mint a hangya.

— Osz' honnan látja maga azt? — érdeklődik a koma.

— Hát honnét a manóból másról, mint erről a mappáról ni! Még a puskaszuronyok is ki vannak füstve...

Az atyafi t. i. a hadállások satirozását szuronyoknak nézte.

..HIREK..

...

* A Vörös-Kereszt egyesület hódítása a Központi járásban. Nagy Márton főszolgabíró tegnap jelentést tett Fráter Barnabás alispánhoz a Vörös-Kereszt egyesület térhódításáról. Eszerint a központi járásban Bihar, Biharpüspöki, Hegyközülak és Mezőtelegd községekben alakult meg a Vörös-Kereszt egyesület. A többi községekben intelligencia hiány miatt nem alakulhatott meg az egyesület.

* A magyarcsékei járásban nem fizetik a pótdadót. A múlt évben csaknem az egész vármegye területén oly gyengén fizették a vármegyei pótdadót, hogy az alispán szigorubb intézkedéseket volt kénytelen életbe léptetni. Különösen nagy volt a hátrány a jegyzői fizetés hozzájárulásának tételénél, úgy hogy nagyon

sok jegyzőnek a fizetését bizonyos időre be kellett szüntetni. Nehogy az idén hasonló eset álljon elő, már jó előre figyelmeztette az alispán a főszolgabírók útján a jegyzőket, hogy a kintlevőségeket hajtsák be. Sajnos a vármegye egyes részein nem járt eredménnyel a rendelet. Tegnap Ertsey Zsigmond a magyarcsékei járás főszolgabírája tett jelentést az adók kedvezőtlen befizetéséről. A főszolgabíró azonban hangsúlyozza, hogy a lakosságot nem az indolencia tartja vissza a fizetéstől, hanem a rossz gazdasági viszonyok. A múlt évi rossz termésnél az idei termés egyáltalán nem volt jobb. A lakosság a legnagyobb szegénységben van. A hatóság még kárhatalom igénybevétele mellett sem képes 10—20 koronánál többet behajtani.

* Elhunyt barátom. Sárga gyertyák pislogó fénye között Te kialudt Világosság, fehér őszi rózsák koszorújával övezetten Te letört sárga rózsák: Isten hozzád. Lelked világossága, melegsége égett szépséges verseidben s mi barátaid, kicsiny köröd sokszor eljöttünk hozzád, hogy a gyönyörködés derűjét, az öröm meleg boldogságát szétvigyük tőled. Szived tiszta érzései teli, finom illattal áradtak közénk s mi soha el nem muló hálát, köszönetet fogadtunk neked, amiért beillatoztad perceinket, napjainkat. Fáj, remeg a szivünk, hozzád nőtt szivünk, hogy mindez csak emlékezés, édes-keserű emlékezés már. Fény-finom lelked a viaszgyertyák lobogó szárnyán azóta a világ Világossága elé szállott már s virág érzéseid az őszi rózsák hullámzó illatával a minden szépségek királya trónjánál pihentek meg már, mi bucsu üdvözetül a fény s az illat szárnyával sietünk még egyszer utánad. Az illat elszáll, a fény kialszik, de nem egészen. A szivek megőrzik az illat finom nyomait, a tűz édes melegségét. Szivünk megőrzi a te lelkednek közöttünk szétszórt melegét, szived érzéseinek illatát, hogy majd egyszer az Örök Virágillatban, az Urban a régi emlékből egymásra találjunk.

Szeretett barátunk, Isten hozzád.

Répássy Árpád joghallgató, m. kir. posta és távirada kiadó élete tavaszán, 21 éves korában hosszas szenvedés után elhunyt. Tehetséges, szimpatikus fiatalember volt, akit nagyon szerettek barátai. Kiszó betegsége már hosszú idő óta gyötörte, hol kimélb, hol elviselhetetlen fájdalommal, míg végre tegnap megkönyörült rajta az Ur. Temetése folyó hó 20-án d. e. 10 órakor lesz a Szta-rovcsky-utca 23. számú gyászszobából.

* Csakis okleveles ápolónőkre van szükség. A háborn kitérése után nyomban megjelent minden faluban a Vörös-Kereszt felhívása, amelyben arra hívja fel a nőket, hogy minél nagyobb számban jelentkezzenek a sebesültek ápolására. A felhívásnak igen szép eredménye is lett. Tömegesen siettek Biharmegye területéről a nők jelentkezni. Azóta valóságos ostromnak volt kitéve dr. Móricz Ernő megyei főorvos. A jelentkezett nők ugyanis minél előbb szerették volna megkezdeni működésüket. Tegnap végre megjött a Veres-Kereszt egyesület értesítése, amely szerint dilettáns ápolókat egyáltalán nem fogad el az egyesület. Kizárólag kiképzett, okleveles ápolókra van az egyesületnek szüksége s így a jelentkezők annál is inkább nem vehetők figyelembe, mert mostanában még kiképzési tanfolyam sem lesz, tehát előjegyzésekre sincs szükség.

* Hol lehet elhelyezni a sebesülteket. A vármegye minden részéből érkeztek ajánlatok Miskolczy Ferenc főispánhoz a sebesültek elhelyezésére nézve. Többek között egy vaskóhi vendéglős is felajánlotta a vendéglőjét kórházi célokra. A hadtestparancsnokság tegnap az ajánlatra vonatkozólag tudatta Fráter Barnabás alispánnal, hogy csakis olyan helyeken lehet katonákat elhelyezni, ahol orvos és megfelelő ápolók vannak. Ha tehát a vendéglőben nincs orvos és ápoló, nem vehetik igénybe a felajánlott helyet.

* Áramszünet. A villamosmű értesíti a közönséget, hogy f. évi szeptember hó 20-án azaz vasárnap déli fél egy órától, fél kettőig az áramszolgáltatás — a kapcsolótáblán végzendő munkálatok miatt — szünetelni fog, mely áramszünet azonban a villamos vasut forgalmát nem érinti.

* Még mindig nem megfelelő egyes helyeken a sebesültek élelmezése. Pár nappal ezelőtt szóváltottuk, hogy egynéhány tartalékkórházban a sebesült katonák élelmezése botrányosan rossz. Utána jártunk a dolognak és azt találtuk, hogy az élelmezést teljesítő vállalkozó még mindig ugyanolyan kosztot ad a sebesülteknek, mint eddig. A sebesültek a rossz koszt miatt nem panaszkodnak, mert hála a nagyváradai társadalom áldozatkészségének mindég akadnak olyanok, akik élelmiszerekkel látogatják meg a sebesülteket. Ez mind igen szép és humánus dolog, de azért talán a szállítónak még sem volna szabad a közönségre utazni, vagy pedig ha igen, akkor ne vágja zsebre az élelmezés költségeit.

* A biboros hercegprimás titulás temploma. A Magyar Kurir jelenti: XV. Benedek pápa a szeptember 8-án megtartott konzisztórium után, melyben átadta a biboros kalapot Csernoch János dr hercegprimásnak és két korona-kardinális társának, kijelölte számukra a római titulás templomokat. Minden áldozár- és szerpap-bibornoknak ugyanis Rómában temploma van, melynek titulásához van kötve bibornoki címe, míg a püspök-bibornokok a Róma körüli (ugynevezett szuburbikárius) püspökségek címeit viselik. A magyar hercegprimás számára a pápa a San Eusebio templomot jelölte ki, melynek titulusa pár év óta üres. Ez a templom a Corso Vittorio Emanuelen van és igen népes munkásnegyednek plebániá temploma. Élénk hitélet uralkodik a régi, de teljesen jókarban levő csinos templomban, amely valamikor káptalani templom is volt, amit a szentélyben még meglévő művészi faragású stallumok is mutatnak. Csernoch János dr biboros hercegprimás, aki nem maradhatott a mai sulyos viszonyok között tovább Rómában, nem vehette ünnepélyesen birtokába a templomot, de alkalmá nyílt azt meglátogatni, amikor is a templom papja fogadta. A bibornok megfestette titulás temploma számára az új pápa és a saját maga arképeit, melyeket ott szokás szerint ki fognak függeszteni. A templom ünnepélyes birtokba vétele (il possesso) képviselő útján (per procuracionem) fog megtörténni és erre a biboros hercegprimás Csiszarik prelátest, vatikáni nagykövetségünk egyházi tanácsosát kérte fel.

* A polgárórság. Több ízben hirtadtunk már a polgárórság munkájáról s hogy mindent el kell követnünk ennek a fontos intézménynek népszerűsítésére. A bevonult rendőrlégénység helyének betöltése a feladatak s bizony ez nem kis feladat. S vegyük még hozzá, hogy díjtalanul, pusztán hazafias lelkesedésből teszik ezt a polgár-

őrök. Tegnap volt alkalmunk néhány percig figyelni a munkájukat a rendőrségen és rövid félóra alatt hét feljelentés is érkezett tőlük apró cseprő bűnjelekkel is. Helyes, ha talán az összes büncselekményeket nem is tudjuk megakadályozni, legalább rendre, megmondoltságra szoktatják a közönséget, ami bizony eléggé ránk fér.

A polgárórság létszáma ma ismét 12 új taggal szaporodott. Az újonnan beléptek névsora a következő: Weinberger Lajos cipész-mester, Tóth Mihály bádógosmester, Tóth Lajos lakatosmester, Kaizir Armin szobafestő, Körösi János kőműves iparos. Nagy Imre posta és távirtda gyak., Friedmann Jenő férfiszabó, Weisz Dezső kereskedő, Faltai Pál végzett keresk. isk. tanuló, Braun Sándor magánhivatalnok, Klein Albert cégfestő, Gelberg Abraham férfiszabó. A további jelentkezők I. e. 13. számú szobába vétetnek fel. Nagyvárad, 1914. szeptember 18. Rendőrkapitányi hivatal.

* Elesett és sebesült katonák. A háboruban elesett és megsebesült katonákról kiadott hivatalos veszteségkimutatás legújabb száma szerint: Laudner Lajos őrvezető a 37. gye. 13 sz. (szül. Csarnóházán 1890) megsebesült, — Matyeczka Sándor gyalogos a 37. gye. 14 sz. (szül. Kalugyer községben 1887) meghalt. — Mocz-Rézbán Miklós gyalogos a 37. gye. 13 sz. (szül. Kománfalván 1886) megsebesült, — Rieger József gyalogos a 37. gye. 7 sz. (szül. Vaskóh 1892) sebesült. — Roósz András tizedes a 37. gye. 13 sz. (szül. Komádi 1888) megsebesült.

* Leteszem a lantot, mondja a költő. A németek közkedvelt főhadiszállásmestere, Stein tábornok, most már hadtestparancsnok, is letette — nem épen a lantot, hanem a tollat. Ugy megszoktuk már azokat a rokonszenves hangú hadijelentéseket, melyek az ő tollából röppentek szét a világba, hogy tudtul adják a vitéz németek ragyogó diadalait. Nem volt azokban semmi fölösleges disz, nagyhangú győzelmi ujjongás, egyszerű, de mindent kifejező stílusa mégis ragyogott azoktól a költői szépségektől, melyek vetekeznek a klasszikusok örökéletű műveivel. És most Stein, a császára parancsára letette a tollat, s kardot ragadott helyette, hogy harcai bravurjaival is beírja nevét a híresség ragyogó könyvébe.

* A vágóhid jéggel való ellátása. A nagyváradai közbiztonság állapotáról már sok szó esett. A hűtőkamarák, amelyekért drága bért fizetnek a mészárosok, nem felelnek meg a célnak, megromlik bennük a hús. A város minden télen megtölti a jégtárlályokat jéggel, de mire kitavasodik, már hirtelen sines a jégnek. A mészárosok panaszára, továbbá a közegészségre tekintettel, Nagyvárad városa elhatározta, hogy augusztus végéig naponként 150 tábla jéget táblánként 10 fillérért bocsát a mészárosok rendelkezésére a hűtőkamarák ellátására. Ez az idő azonban már letelt, a jégre pedig még továbbra is szükség van, miért is Kőszeghy József városi főmérnök előterjesztést tett a tanácshoz, hogy október 15-ig továbbra is 10 fillérjével adja a város a vágóhidi jégkamarák ellátására.

* Adományok a katonák családjainak. Újabbán a következő adományok folytak be a polgármesterhez a háborúba vonult katonák családjainak felsegélyezésére: Megyeri Jánosné 10.—, Rimler Gyula gyűjtése: Rimler Gyula 100.—, 27 városi gazdasági kocsis és 3 mezőőr 30.—, Frenkel Ignác 20.—, Silberstein Arnold, özv. Lőrinc Martonné, Bleyer Ignác, dr. Gósz Samu 10—10 korona, ifj. Kimpál Gábor, Kain Jakab, Millye Lajos, Edelman Márk 5—5 korona, Loás Vince 2—Tivadar János, Szabó Lajos, Ráduly János, Lovas József, Mákocsi József, Tarsoly Péter, Miklós Gábor, Vonez János, Mayer Antal, Aggod Lajos, Farkas István, Máthé Ferenc, Kolozsvári Imre, Pántya János, Szabó Dávid, Balogh Lajos, Szász József, Tolvaj Ferenc, id. Fonagy László, Fekete János, Lukács András,

Nagy József, Csermák János, Buta Gábor, Tóth Gergely, Deák Bálint, Vékony Bálint, Hati Bálint, Szabó Sándor, Nasch Abraham, Horváth Gusztáv 1—1 korona. Antal István —60, Veres György, Papp Dometer, Dudás Lajos 50—50 fill., Pelley Sándor, Vékony Mihály, Nagy József 40—40 fill., Budai Gergely, Tóth Lajos 20—20 fill., összesen 251 korona 70 fillér. Berecz Iona gyűjtése: Berecz Józsefné, Jánosné Antal, N. N., N. N., Lukács Gyula, N. N. 40—40 fill., N. N. —60, Berecz József, Friser Adolf, Annus, R. A., Gábor János, özv. Czeglédi Mihályné, Hajdu Gábor 20—20 fill., Boros Jánosné, Kun Benőné, Horváth, N. N., Adler, Glük Adolfné, Felber Miksa, Nusbaum Mór, Dudek Elemér, Tóth, Lebovics Hugó, Berecz Annuska, ifj. Berecz József 10—10 fill., Berecz Mariska —6, Iván Péterné, Fülöp Pál, N. N., Berecz Iona 4—4 fill., özv. Markovics Mihályné, Reingerüth Márton 2—2 fill., összesen 5 korona 96 fillér. Klein György gyűjtése: Faragó Gézné, Major Ödöné, dr. Imrik Péterné, K. B., Bendáné 2—2, Steinerne, Klein Jenőné, N. N., Scö. erné, N. N., dr. B. S., dr. Somogyi, N. N., X. Y., Kepesné, Ternyoiné, Bockné, N. N., Waldmann, Berger Lajos 1—1, Székely, T. T., Klein Gyuri és Annus, Barbn Rityi, Bleyerné, Árpád bácsi, Józsi bácsi, Rózi néni. Seregély Emmi, Seregély Irmi 50—50, Mándi Rezsóné, Varga Ignác 1—1, N. N. 60, K. T., N. N., Bacsinzky, N. N., N. N., N. N. 40—40, N. N., G. H. 30—30, N. N., N. N., N. N., F. I., N. N., Lojejdler Józsefné, Erdélyi István, N. N., N. N., Hasch, N. N., F. S., Etelka, Laszi öcs, Kleinné, Weiszné, N. N., 20—20 N. N., N. N., N. N., N. N., I. E., N. N., N. N., Öreg bácsi, Balogh Zoli, X. I. 10—20 összesen 40 korona.

* Aszódi Mihály Trieszti kávé tea rum közvetlen behozatali üzlete [Nagyvárad Kossuth utca és Rákóczy ut. Csokoládé Király fiók üzletem Kugler Gerbaud bonbonokkal, felszerelve budapesti árakkal, a vásárló közönséget értesítem, hogy nemesfajú kávéim megérkeztek, a kávéfogyasztók élvezettel vásárolják Aszódy 8 féle zamatu pörkölt kávéját mely izre és zamatra utánozhatatlan. Cukorkáim, teáim, konyak likőrök, rumok, elsőrendű áruk, üzletemben nagy mennyiségű szalámi kapható, kocka cukor, por cukor, szardiniák, dzsemek, igen édes csemege szálló postán 5 kgs kasarakban szállítható. Tisztelt vevőim értesítem, hogy a vasuti szállítást megkezdődött ismét minden a régi áron kapható üzletemben úgy a Kussuth-utóán mint a Rákóczy-uton, Motor üzemű kávépörköldé a kirakatban látható. Katonák részére málnaszörp, Kristály limonábé és uti cukorkák

„The Roosevelt Schoc“
amerikai cipők
12.50 és 16.50 kizárólag

Reichard Dezső
cégnél

Rákóczy-ut Orsolya zárda
épületében kaphatók.

SZÍNHÁZ

Heti műsor.

Szombaton: A Doktor ur.
Vasárnap d. u. Csókonszerzett vőlegény,
este: Huszáresiny.

Vasárnapi előadások. Délután a legmérsékeltőbb helyárrakkal Lakatos Ilonka felléptével a Csókon szerzett vőlegényt adják; este a Huszáresiny kerül színpadra, amely alkalommal a főbb szerepeket Lakatos Ilonka, Medgyaszai Jóné, Leővei Leo, Hunyadiné, Sik, Varsa, Radócz játsszák.

Legujabb táviratok.

Nagy német győzelmek a döntő ütközetben

Budapest, szept. 18. A nagy főhadiszállás a ma délelőtti jelentésének kiegészítése képen a következőket közli: **A 13. és a 4. francia hadtest és egy tábori hadosztály részei tegnap Moyontól délre döntő verességet szenvedtek és öt üteget vesztek. A csatavonalunk egyes állásai ellen intézett ellenséges támadások véresen összeomlottak. Hasonlóképpen visszautasították a alpesi vadászok előnyomulását a Vogezek láncolatánál. A Bhinus mellett levő Chateau-Boimont bevételénél 2500 foglyot ejtettünk. Egyébként a nyílt csatában is szintén kerültek foglyok kezeinkbe és zsákmányoltunk lövegeket, de ezek száma még nem tekinthető át. A keleti hadsereg a Suwalki kormányzóságban folytatja hadműveleteit. Egyes részei Osovec és Wára ellen nyomulnak előre. (Miniszterelnökség sajtóosztálya.)**

Lánczra vert orosz tábornok.

Berlin, szept. 18. A Wolff-ügynökség jelenti: **Marteff tábornokot, a 15. orosz hadtest parancsnokát, aki elrendelte, hogy minden kelet-poroszországi helyiséget gyujtsanak fel csapatai és minden férfit lakost, ha nem is vett részt a harcokban, ha készségesen kiszolgáltatta is az élelmiszereket és egyébeket, löjjenek agyon — lánczra verve Kallba vitték, ahol hadbíró-**

ság elé fogják állítani. (Miniszterelnökség sajtóosztálya.)

Románia továbbra is semleges
Bukarest, szept. 18. A mai koronatanácson megerősítették a régi semlegességi határozatot.

Elpusztítottuk a szerb hadsereg nagyrészét.

Bécs, szept. 18. A Magyar Táv. Iroda jelenti: A Neues Wiener Tagblatt szerint a szerb betörés ellen indított akciónkkal két szerb sereget semmisítettünk meg, ami az egész szerb haderő egyhatodát jelenti

IRODALOM

Világháború. Ily cím alatt nívós, szépen kiállított füzetes vállalat indult meg a Rózsavölgyi és Társa cég kiadásában Budapesten. Az első füzet címe „Belgrádtól Szabácsig”, szerzője Persián Adám, a kitűnő és jólismert újságíró. Mindaz, ami a kis csataleírásokból értesültünk, szerves egészében alakul ki előttünk ebben a könyvben. Belgrádtól Sabácig, ezt a hosszú utat, amit a háború kitörésétől az események és vitéz magyar hadseregünk megtettek, beszéli el Persián Adám ebben a kötetben. Persián, mint lapjának tudósítója Belgrádban volt a háború kitörésekor, végignézte Szerbia egész katonai készülődését, majd hazatérve maga is bevomult karddal az oldalán a király hívó szavára. Mint katona pillantotta meg újból a zimonyi partról nézve Belgrádot és vitéz bajtársaival az ellenséggel folytatott harcok és a golyózáporok közepette haladt előre Szabácsig, hogy ott részese és tanuja lehessen a magyar fegyverek nagyszerű haditényeinek. Amit a katona meglátott, eleven szóval, friss ötletességgel, éles megfigyeléssel mondja el most könyvében az újságíró a magyar olvasóközönségnek, amely sok, eddig nem tudott intim részletet ismer meg Persián könyvéből a déli harcokról. A „Belgrádtól Szabácsig” című füzet olyan mint egy izgalmas, regényes történet, csak hogy az írónak itt nem kellett semmit kitalálnia; a most folyó történelem diktálta neki az egészet. A magyar olvasóközönség bizonyára szívesen fogja Persián Adám eleven, finom írását, a leghitelesebb haditudósítást a déli harcterről. A könyv díszes címlappal a Rózsavölgyi és Társa cég kiadásában jelent meg, mindenütt hapható és ára 30 fillér.

Regényesarnok.

Modern Bar Kochba.

— Regény. —

Irtá: Cseres Andor. 54.

A kegyelmes ur kezét nyujtott a bírónak.

— Erről ismerek magára, bíró uram!

— Itt azután beszélhetnek ők is úgy, ahogy nekik tetszik, jól állok róla, hogy hajuk szála sem görbül meg.

A kegyelmes ur és társai felmentek a nyitott tornáera, a tornác a házzal együtt, emelkedettebb volt az udvar s így a bentebb csoportosuló nép láthatta és hallhatta a beszélőket.

Buzi Bálint levett kalappa állott a Kegyelmes ur mellett, mikor szónokolt, a nép mély hallgatással fogadta beszédét, nem éljenzett senki, mert a bíró is néma volt.

Egyik szónok a másikat követte, de nevezetes volt az, hogy mikor a szocialista vezérek beszéltek, a bíró feltette a kalapját és erre megeredt a szó a hallgatók között, sőt egy egy hallgató még közbeszólást is mert megkockáztatni, amit a hallgatók nagy nevetése kísért.

A kegyelmes ur hozzá fordult Buzihoz. — Mr az, bíró uram? — kérde méltatlankodva, — ők is a mi szövetségünk.

Buzi keményen nézett a kegyelmes szeméi közzé.

— Bocsanatot kérek, kegyelmes uramtól, én azt hittem, hogy csak kíséret.

— Nem értem magát, bíró uram.

— Kegyelmes uram már ismeri az én gondolkozásomat, még is ide hozta őket, még hozzám is elhozta, ahol bíró nem vagyok. Legyen meggyőződve róla, hogy magyar vendégszeretettel fogadom őket.

— Buzi! — válaszolt a kegyelmes, — a maga dolga, hogy mit csinál a házában, jegyezze meg azonban, hogy itt grófok is vannak!

A paraszt ember megemelte kalapját mielőtt szólott volna:

— Tisztelem becses személyében, kegyelmes uram, a gróf urakat is tisztelem, hanem hogyha meg nem sérteném, egy nagy, igen fontos kérdésem volna.

— Halljuk! halljuk! szólottak egyszerre a grófok és a kegyelmes.

— Hát csak az volna, kegyelmes és méltóságos uraim, hogy ha már olyan nagy urak, hogy keveredhetiek ilyen társaságba? És a szocialista pártvezérekre mutatott, kik közül épen Baragyi Dezső szónokolt a burzsoá, meg a főméltóságuk ellen.

— Azok ami szövetségeseink! — válaszolt gróf Epstoin Tihamér.

— Ezt már hallottam a kagyalmes urtól! — felelte a bíró, — de hát hogyha szöetkeznek valamire, az csak tisztességes dolog lehetne?

— Természetes! — helyeselte gróf Tatay Árpád.

— Igen! — hát azután a méltóságos urak helyeslik azt, amit ezek a nyomorékok beszélnek?

— Akkor nem volnánk velük, hogyha nem helyeselnék! — felelt gróf Rejkényi Zombor.

A vén paraszt ember szeméi nagyot villámlottak.

— Ha grófok, akkor miért szocialisták? — kérde Buri, — ha pedig szocialisták, akkor miért grófok?

(Folyt. köv.)

A szerkesztésért ideiglenesen felelős:

Dr. PAPP KÁROLY.

Meghívó.

A nagyváradi szőlőbirtokosok borértékesítő szövetekezete ezuton hívja meg tagjait az **1914 szept. 27-én d. e. 10 órakor** a városháza kistermében tartandó

rendes közgyűlésre.

A közgyűlés tárgyai:

1. Az igazgatóság jelentése az 1913. év szept. 1-től, 1914. év augusztus 31-ig terjedő üzletévről.

2. Az évi zárszámadás előterjesztése.

3. A felügyelő-bizottság jelentése.

4. Az igazgatóság és felügyelő bizottság részére a felmentvény megadása.

5. A felügyelő bizottság megválasztása.

6. Esetleges indítványok.

Megjegyzés: Ha a közgyűlés határozatképes nem lenne, ez esetben a legközelebbi közgyűlés 1914 okt. 4-én fog megtartatni, mely a tagok számára való tekintet nélkül határozatképes leendő.

Félárban

kapható visszamaradt
melfűző, haskötő
leibchen.

Próba választékot kész-
séggel küld

Rosencweig Róza

melfűző műterme (Szalárdi-u. 9.)